

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **S. A.**, zastoupený advokátem Mgr. Romanem Seidlerem se sídlem Na Jíkalce 13, Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, PP 21/OAM, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 7. 2004, sp. zn. 61 Az 37/2004,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému rozsudku Krajského soudu v Ostravě, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „žalovaný“) ze dne 4. 2. 2004, č. j. OAM-226/VL-07-04-2004, o zamítnutí jeho žádosti o azyl jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvod obsažený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), a namítá tak nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

Stěžovatel uvádí, že se krajský soud s ohledem na stěžovatelovu skutkovou situaci, zejména na problémy způsobované věřiteli jeho bratra, nevypořádal dostatečně s otázkou, zda nebyly ve stěžovatelově případě splněny podmínky pro udělení humanitárního azylu. Stěžovatel navíc na území ČR vede dosud spořádaný život a nepředstavuje pro ČR

bezpečnostní riziko, což by jej také mohlo spolu s hrozící újmou na zdraví kvalifikovat právě pro poskytnutí humanitárního azylu. Pokud by stěžovatel postupoval podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, musel by tak učinit z ukrajinského území, kde by byl vystaven riziku újmy na zdraví.

Ze všech těchto důvodů stěžovatel navrhuje zrušit napadený rozsudek krajského soudu a zároveň žádá, aby byl jeho kasační stížnosti přiznán odkladný účinek.

Žalovaný ve svém vyjádření především odkazuje na obsah spisu, zejména na vlastní podání a výpovědi učiněné stěžovatelem v průběhu řízení. Žalovaný se dále nedomnívá, že by stěžovatel naplňoval zvláštního zřetele hodné důvody podle § 14 zákona o azylu, takže nenabyl ani přesvědčení, že by mu měl být udělen humanitární azyl podle tohoto ustanovení. Z těchto důvodů žalovaný navrhuje, aby byla kasační stížnost Nejvyšším správním soudem zamítnuta.

V souzené věci Nejvyšší správní soud z předmětného správního spisu především zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 21. 1. 2004 na základě žádosti, v níž je jako důvod žádosti o azyl uvedeno, že se stěžovatelův bratr zadlužil a v době, kdy žil se stěžovatelem, jej asi třikrát navštívili vymahači a nakonec se bratr oběsil. Poté vymahači chtěli bratrův dluh ve výši 5000 dolarů přímo po stěžovateli, a to ve lhůtě jednoho měsíce. Stěžovatel peníze neměl, proto jej zbili, policie mu nepomohla, neboť nedokázal útočníky identifikovat, tak v obavě o své zdraví odjel za bratrancem do ČR a po vypršení platnosti víza požádal o azyl. Totéž vyplývá i z protokolu o pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu ze dne 31. 1. 2004. V tomto pohovoru také stěžovatel uvedl, že mu shořel na Ukrajině dům, jinak setrval na tom, že o azyl žádal kvůli problémům s bratrovými věřiteli.

Žalovaný předmětnou žádost o poskytnutí azylu zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu svým výše označeným rozhodnutím ze dne 4. 2. 2004. Žalovaný toto zamítnutí zdůvodnil tím, že stěžovatel neuvedl žádnou skutečnost svědčící o tom, že by mohl být pronásledován z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, když jednání vymahačů mělo výhradně finanční motivy a nebylo tedy nijak navázáno na důvody pronásledování uvedené v § 12 zákona o azylu. Pod toto ustanovení nelze podřadit ani stěžovatelovy problémy s bydlením. Stěžovatel tak usiloval o legalizaci pobytu v ČR, k čemuž měl využít institutů zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců. Dále žalovaný uvedl, že stěžovatel nesplňuje důvody pro udělení azylu za účelem sloučení rodiny podle § 13 zákona o azylu a na základě údajů sdělených stěžovatelem v průběhu řízení mu neudělil ani humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu.

Proti tomuto zamítavému rozhodnutí podal stěžovatel žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě. V této žalobě stěžovatel uvedl, že s tímto rozhodnutím nesouhlasí z důvodů, které uvedl při pohovoru, a že se domnívá, že napadené rozhodnutí je v rozporu se zákonem. Kromě pasu ovšem neměl žádné důkazní dokumenty, neboť mu shořel dům.

Krajský soud v Ostravě tuto žalobu zamítl svým výše označeným rozsudkem. V tomto zamítavém rozsudku krajský soud uvedl, že stěžovatel uváděl při správním řízení opakovaně jediný důvod žádosti o azyl, a to problémy s věřiteli zesnulého bratra a také problém s bydlením poté, co mu shořel dům. Takové důvody nelze ani podle krajského soudu podřadit pod důvody uvedené v § 12 zákona o azylu. Žádost o azyl, jejímiž jedinými důvody jsou potíže se soukromými osobami, je z hlediska § 12 až § 14 zákona o azylu zjevně nedůvodná. Žalovaný tak nepochybil, když stěžovatelovu žádost o azyl zamítl jako zjevně nedůvodnou.

Ze všech těchto důvodů krajský soud posuzovanou žalobu zamítl rozsudkem napadeným touto kasační stížností.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Stěžovatel ve své kasační stížnosti uvádí pouze jedinou námitku, a sice tu, že nebyla krajským soudem dostatečně zvažována možnost udělení humanitárního azylu. V této otázce je třeba nejprve odkázat na setrvalou správní judikaturu. Tak v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, sp. zn. 3 Azs 12/2003 (nepublikováno), bylo uvedeno: *„Na udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., nemá žadatel subjektivní právo. Správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení; jeho rozhodnutí přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu, a to z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů (§ 78 odst. 1 s. ř. s.).“* Míra správního uvážení správního orgánu je tedy za situace, kdy se ustanovení § 14 zákona o azylu omezuje při určení důvodů, pro něž je možné humanitární azyl udělit, na konstatování, že se jedná o důvody hodné zvláštního zřetele; poměrně široká. Přitom prostor soudního přezkumu správních rozhodnutí u přiznání či nepřiznání humanitárního azylu je v souladu s citovaným judikátem naopak omezen, což však jistě ani ve vzájemné kombinaci neznamená, že by přiznávání humanitárního azylu mohlo být určováno pouhou libovůlí správního orgánu.

Ve svém rozsudku ze dne 11. 3. 2004, sp. zn. 2 Azs 8/2004 (nepublikováno), pak Nejvyšší správní soud doplnil: „*Smysl institutu humanitárního azylu lze spatřovat v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto patrně „nehumánní“ azyl neposkytnout. Zatímco tak v jiných právních předpisech reaguje zákonodárce na skutečnost, že není schopen předpokládat všechny situace, v nichž je určitý postup – zde poskytnutí azylu – vhodný či dokonce nutný, typicky demonstrativními výčty za účelem odstranění či alespoň zmírnění tvrdostí; v zákoně o azylu zvolil kombinaci dvou ustanovení obsahujících výčty taxativní a jednoho ustanovení umožňujícího pohledem humanitárních hledisek řešit situace nezahrnutelné pod předchozí dvě ustanovení. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na varianty, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody*

udělování humanitárního azylu – sem lze příkladmo zařadit například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným; nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory – ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, jenž pro orgány veřejné moci vyplývá obecně z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.“

Jak bylo uvedeno výše v rekapitulaci obsahu správního spisu, žalovaný neudělil humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu po posouzení údajů sdělených stěžovatelem samotným během správního řízení. Danou otázkou se tedy zabýval, byť stručně. Tato stručnost je ovšem plně odůvodněna jednak tím, že stěžovatel neuváděl prakticky žádné důvody naznačující, že by v jeho případě byly dány důvody hodné zvláštního zřetele ve smyslu obvyklých důvodů zmiňovaných výše, zejména však tím, že v případě zamítání žádostí o azyl jako zjevně nedůvodných je výrok o přiznání či nepřiznání humanitárního azylu již prakticky nadbytečný. To přitom dále omezuje limity soudního přezkumu této otázky, jež jsou značně úzké i v případech neposkytnutí humanitárního azylu při jeho neudělení podle § 12 zákona o azylu. Ani krajský soud, ani Nejvyšší správní soud jistě nepopírají, že osobní situace stěžovatele, tak jak byla zjištěna žalovaným a přezkoumána krajským soudem, je tíživá. Na straně druhé však není patrně natolik zjevně a nesnesitelně tíživá, že by bylo možno hovořit o tom, že by nepřiznání humanitárního azylu bylo způsobeno zjevnou libovůlí žalovaného. Na tom nemůže nic změnit ani stěžovatelovo tvrzení obsažené v kasační stížnosti, že na území ČR vede dosud spořádaný život a nepředstavuje pro ČR bezpečnostní riziko. Z těchto důvodů nemůže tato stěžovatelova stížnostní námitka obstát, zvláště za situace, kdy tuto svou námitku stěžovatel vůbec neuplatnil v řízení před krajským soudem a dopadá tak na ni ustanovení § 109 odst. 4 s. ř. s., podle nějž Nejvyšší správní soud nepřihlíží ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil až poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí.

Lze proto uzavřít, že Nejvyšší správní soud v daném případě neshledal naplnění namítaného důvodu kasační stížnosti ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť - jak vyplývá ze shora uvedeného – v souzené věci se krajský soud nedopustil nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky v předcházejícím řízení. Z tohoto důvodu Nejvyšší správní soud dospěl po přezkoumání kasační stížnosti k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a Ministerstvu vnitra náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. října 2005

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu